

SAMAGRA SHIKSHA, KERALA
SUMMATIVE ASSESSMENT-I - 2026-27

First Language Part I- Paper-I

SANSKRIT

(For Academic and Oriental Sanskrit Schools)

Time 1 ½ Hours

Class- VIII

Cool of time - 15. Minutes

Max Score -40

निर्देशाः -

- ⊙ 15 निमेषाः समाश्वासकालः ।
- ⊙ प्रश्नान् निर्देशान् च सम्यक् अवगम्य एव उत्तराणि लेखनीयानि ।
- ⊙ उत्तरलेखने मूल्याङ्काः कालः च परिगणनीयाः।
- ⊙ विवर्तनप्रश्नाद् ऋते सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरलेखने देवनागरीलिपिरूपयोक्तव्या ।

भागः - 1

1. अधोदत्तेभ्यः गणेभ्यः भिन्नार्थकं गणं चित्वा लिखत ।

(1)

क) कोकिलः - मयूरः।	ख) रजनी - रात्रिः।
ग) शैवलिनी - नदी।	घ) कनकम् - स्वर्णम्।

2. अधोदत्तपट्टिकां पठित्वा उचितरूपेण युक्तं गणं चित्वा लिखत ।

(1)

१) गिजन्तम् -	अ) वसुधा ।
२) क्रीडति -	आ) श्रावयति ।
३) नामपदम् -	इ) क्रियापदम् ।

क) १ - इ	२ - अ	३ - आ
ख) १ - आ	२ - इ	३ - अ
ग) १ - अ	२ - इ	३ - आ
घ) १ - अ	२ - आ	३ - इ

3. प्रस्तावनाद्वयं पठत । उचितम् उत्तरं लिखत ।

(1)

i) जनाः आकाशवाणीद्वारा वार्ताः शृण्वन्ति ।

ii) आकाशवाणी दृश्यमाध्यमं भवति ।

क) i) असाधु, ii) साधु।
ख) i) साधु, ii) असाधु। ✓
ग) i, ii) असाधु।
घ) i, ii) साधु।

4. 'छात्राः सस्यरोपणे उत्सुकाः भवन्ति' । अत्र कः मनोभावः इति लिखत ।

(1)

क) विस्मयः ।

ख) असहिष्णुता ।

ग) प्रकृतिस्नेहः ।

घ) असूया ।

भागः - 2

अधोदत्तं पद्यभागं पठित्वा 5-6 प्रश्नयोः उत्तरे लिखत ।

श्यामपयोदो मुक्तकनीरै-

खनिं तोषयति ।

(पङ्किलपादो नाकसमानं ।

कुरुते ग्रामममुम् ॥ -)

5. 'कर्षकः ग्रामं समृद्धं करोति' । इति आशययुक्तां कवितापङ्क्तिं चित्वा लिखत ।

(2)

6. निर्देशानुसारम् उत्तरं लिखत ।

(2)

क) पद्यात् एकं क्रियापदं चित्वा लिखत ।

ख) 'मेघः' इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?

7. गद्यभागं पठित्वा सम्भाषणांशान् पूरयत ।

(2)

विद्यालयस्य क्रीडाङ्कणे केचन छात्राः कन्दुकेन क्रीडन्ति । तत् दृष्ट्वा तेषां कायिकाध्यापकः अपृच्छत् । भवन्तः किं कुर्वन्ति? एकः अवदत् - वयं पादकन्दुकक्रीडा (foot ball) कुर्मः । अध्यापकः अवदत् - पादकन्दुकक्रीडायाम् एकस्मिन् संघे कति क्रीडकाः भवन्ति? "एकादश" - बालः अवदत् । भवतु सम्यक् क्रीडन्तु ' इति उक्त्वा अध्यापकः अगच्छत् ।

अध्यापकः - हे बालाः भवन्तः किं कुर्वन्ति?

छात्रः -

अध्यापकः - एकस्मिन् संघे कति क्रीडकाः भवन्ति?

छात्रः -

अध्यापकः - भवतु ।

8. सङ्ख्याम् अक्षरैः लिखत ।

(2)

52 -

373 -

9. 'यदा - तदा' उपयुज्य वाक्यं परिवर्तयत ।

(2)

मेघः गर्जति । मयूरः नृत्यति ।

10. (i) उदाहरणानुसारं लकारं परिवर्त्य लिखत ।

(2)

उदा - रसिया कवितां पठति ।

रसिया कविताम् अपठत् ।

क) दीपिका कथां वदति

..... ।

ख) धनेशः चित्रं पश्यति ।

..... ।

अथवा

(ii) उदाहरणानुसारं वाक्यं परिवर्तयत ।

उदा - सरिता ग्रामं गच्छति । (कर्तरि)

सरिताया ग्रामः गम्यते । (कर्मणि)

क) वनिता गुरुं नमति । (कर्तरि)

..... । (कर्मणि)

11. उदाहरणानुसारं संयुक्तपदं वाक्यात् स्वीकृत्य पदच्छेदं लिखत ।

(2)

भारतराष्ट्रमिदं विविधैः कलारूपैः सम्पन्नं भवति । कलारूपाण्येतानि जनानाम् आह्लाददायकानि मनोरञ्जकानि च भवन्ति ।

उदा:- राज्यमिदम् - राज्यम् + इदम् ।

क) + ।

उदा:- चित्राण्येतानि - चित्राणि + एतानि ।

ख) + ।

12. अधोदत्तवाक्यात् क्त्वान्त- ल्यबन्त- तुमुन्नन्तपदानि चित्वा लिखत ।

(3)

शर्मिला विदेशात् आगत्य वयनाट् देशं गत्वा गदिकाकलारूपं द्रष्टुम् इच्छति ।

क्त्वान्तम् -

ल्यबन्तम् -

तुमुन्नन्तम् -

13. एकं पदं चित्वा लिखत ।

(3)

पर्वतेषु राजा -

सीमायाः अतीतम् -

जलस्य उपप्लवः -

भूस्खलनम् ।

जलोपप्लवः ।

सीमातीतम् ।

पर्वतराजः ।

14. प्रादेशिकभाषया विवर्तयत ।

(4)

ओट्टुनुतुल्लल् केरलस्य परम्परागतं कलारूपं भवति । अस्य कलारूपस्य उपज्ञाता कुञ्चन् नम्ब्यार् भवति । अस्यां कलायां हास्यरसस्य प्राधान्यमस्ति । पुराणकथाः आश्रित्य तुल्लल् गीतानि रचितानि ।

15. (i) कथास्तम्भं क्रमीकुरुत ।

(4)

- क) गर्विष्ठः मयूरः सदा सर्वान् परिहसति स्म । २
ख) अन्ये जन्तवः मयूरं समाश्वासितवन्तः । ५
ग) मानवः मयूरस्य नीडं नाशयति स्म । ७
घ) वने कश्चन मयूरः आसीत् । १

अथवा

(ii) अधोदत्तां कवितापङ्क्तिं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

कर्षणभूमौ काञ्चनचेलीं
वयते दीपपतिः।
सौरभवाहो माधवमाल्यं
धरणीं धारयति ॥

- क) सौरभवाहः कां माधवमाल्यं धारयति ?
ख) पद्यात् सूर्यः इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत ।
ग) पद्ये प्रयुक्तं णिजन्तं पदं किम् ?
घ) 'सौरभं वहति यः सः' इत्यस्य एकपदं लिखत ।

16. (i) सूचनानुसारं ग्राममधिकृत्य लघूपन्यासं लिखत ।

(4)

श्रद्धेयाः अंशाः - ग्रामस्य नाम - केदाराः - उद्यानं - नदी - कृषकाः - सम्पन्नः ।

अथवा

(ii) संस्कृतोत्सवः इति शीर्षके वार्ता रचयत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - स्थानम् - विद्यालयस्य नाम - दिनाङ्कः - उद्घाटकः -

मत्सराः - कवितारचना, प्रभाषणम्, नाटकम्.....- धन्यवादः ।

17. (i) अधोदत्तानि क्रियापदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत ।

(4)

पिबति	-	 ।
परिहसति	-	 ।
नाशयति	-	 ।
सञ्चरति	-	 ।

अथवा

(ii) अधोदत्तानि वाक्यानि पठित्वा उचितम् अनुचितम् इति पट्टिकां लिखत ।

- » पलास्तिकवस्तूनां ज्वालनम् ।
- » विषवायूनां नियन्त्रणम् आवश्यकम् ।
- » पर्वतानाम् अनियन्त्रितं खननम् ।
- » सौरोजपरियोजनानां प्रोत्साहनम् ।
- » जलमलिनीकरणम् ।
- » वृक्षपरिपालनम् ।

	उचितम्	अनुचितम्
उदा-	सौरोजपरियोजनानां प्रोत्साहनम् ।	पर्वतानाम् अनियन्त्रितं खननम् ।

*** ** *